Ч. 73. Чернівцї, недїля дня 30. марта (11. цьвітня) 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Галицкі вибори перед радою державною.

I.

В сїм тижни через два днї говорили посли і мінїстри в радї державній о галицких виборах. З тої розправи ми здамо докладно справу, бо була дуже інтересна і поучаюча.

Дня 6. с. м. поставлено в радї державній два внесеня в справі минувших виборів: одно внесенє посла Окуневского і товаришів, друге внесенє посла Дашиньского і товаришів. Перше і друге змагає до вибору комісиї парляментарної для розслїдженя виборів; але перше має на оцї більше покривджене Русинів, між тим коли друге обнимає цїлу Австрию і зі становища социяльних демократів домагає ся також розслїду деяких (прим. віденьских) виборів в иньших провінциях. Над тими двома внесенями вела ся бурлива нарада дня 7. і 8. цьвітня. Заким подамо хід тих нарад, містимо відзив віденьскої Neue freie Presse про нараду з дня 7. с. м. Сей відзив містить характеристику першого дня наради, котру добре знати, заким читає ся саме справозданє.

„Палата послів приступила сегодня (7. с. м.) близше до голосних виборів галицких, котрі вже справою посольскої ненарушимости п. Шаєра виведено перед парлямент. Посли Дашиньский і Окуневский виступили перед палатою з наглячими внесенями, щоби жалоби, які відзивають ся з причини галицких виборів, учинити предметом парляментарного слїдства і в тій цїли установити слїдчу комісию. Що доси чувало ся про галицкі вибори і що нинї говорили о тім посли Дашиньский, Окуневский і Яросевич, то річи такі, котрі вимагають скорого поясненя і очищеня; бо ходить отсе не тілько о чистість виборів, але й о добру славу австрийскої управи, котра все таки одвічає за стан річий в Галичинї, хоч там від р. 1867 чим раз більше розсїла ся виключно польска управа. Длятого й не було різницї гадок що-до наглячости справи; навіть Поляки згоджували ся на наглячість, коли п. Дашиньский всею силою своєї вдачі ударяв на них; а всї иньші сторонництва уважали се за цїлком природне, щоби парлямент зараз після уконституованя приступив до нарад і до ухвали в сїй справі. Таким чином одноголосно принято наглість внесеня, а відтак при загальнім напруженю палати почала ся дебата мериторична. Роля обжаловуючого припала при тім рускому послови Окуневскому, а роля оборонця президентови мінїстрів ґр. Баденьому, котрий не обмежив ся до оборони зачіпленої галицкої управи, але взяв під свої опікунчі крила також польске коло і заступлену ним шляхту. Коли слухало ся п. Окуневского, то виходило, мов би поступовано після одноцїльного і систематичного пляну при робленю виборів з пятої куриї і з руских сїльских громад. Не оголошувано речинців правиборів; переводжено правибори, де се було можливо, потаємно; не допускано до голосованя богато таких, що мали до сего право; в однім місци з уряду видавано виборцям вже виповнені картки до голосованя, в иньших місцях насильно видирано або хитро виманювано опозицийним виборцям леґітимациї; і те все мало дїяти ся під очима, а по части навіть при співучасти урядових орґанів або жандармів! Опозицийних правиборців і кандидатів увязнювано перед виборами не за яку провину, а лише, щоби їх учинити нешкідливими при виборах і заразом наполохати иньших правиборців і виборців та перехилити їх на сторону кандидата польского центрального комітету. Таким чином викликано в добродушнім врештї рускім населеню безмірне огірченє, котре проявило ся чинними нападами і звістними заколотами при виборах. Тілько каже обжалованє.

Коли з другої сторони слухало ся виводів президента мінїстрів ґр. Баденього і урядових справоздань, котрі він відчитав чи велїв відчитати, то виходило знов, мов би то в Галичинї прийшло до уложеного заговору крайних елементів против польского кола, против шляхти і поваги властий. Розвинено в цїлім краю терористичну аґітацию; мимо постанов прасового закону і мимо обєктивного поступованя засипано край підбурюючими брошурами; захитано довіре селян до цїсарских властий; доведено хлопів до того, що всюди підозрівали о надужитє і обманьство. Відсьвіжено знов давне гасло руского хлопа „Лїси і пасовиска!“ і піддано сїльскому населеню гадку, що правительство разом з польскими панами хоче назад завести паньщину. Так крайні елементи — ґр. Дідушицкий говорив навіть про Якобінів — завели справдїшний терористм; умірковaних наполохано, а ворохобники стались тим сьмілїйші, так що при виборах домагали ся навіть, щоби їх мужів довіря покликувано до виборчих комісий. А коли не вдоволено такому або подібному бажаню, тогдї нападано на виборчого комісаря, ударемнювано вибори, а хлопи, частовані „незнаними“ людьми горівкою, допускали ся ексцесів. Після виводів президента мінїстрів і урядових справоздань увязненя були завсїгди тілько наслїдком ексцесів; урядники і жандарми нїколи не переступали границь своєї законної власти; насильний терористм завсїгди виходив лише від елементів крайних, радикальних, чи то — як висказав ся ґр. Дідушицкий — від анархістів. Оттак каже оборона.

Тут насуває ся передовсїм питанє: Як же то стало ся, що полїтична управа в Галичинї найшла ся нараз перед так могучим і широким рухом, як єго нинї описує президент мінїстрів? Такі рухи не вискакують же нагло в повній збруї з голови хоч би як ґенїяльного аґітатора; они противно розвивають ся звільна, ростуть помалу; а управа, сьвідома своєї задачі, має досить способів, — маємо на гадцї не силу, — щоби таким рухом правити і уняти єго в межі. Управа, котра далась би заскочити таким рухом, коли він вже розріс ся, мусїла би викликати найповажнїйшу критику. Але

---

35)

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

Польске Різдво у Заборовских було скучне. Не було в дворі і звичайно гамірно та весело, а підчас сьвят якось ту скуку відчувало ся ще більше. Мав приїхати на сьвята поручник Заборовский, але не приїхав. Якусь там подав причину до того і тільки видер у батька сотку, очивидно на гулянку. Гостий у Заборовского не було, лише він виїхав був з донькою і сином на один вечір до сусїда. Тілько було всеї розривки.

Маня і Стасьо і в сьвятий вечер і на другий день плакали, нагадавши собі, що се перше Різдво без матери. Старав ся їх утихомирити і Заборовский і Левіцкий, зводячи все розмову на веселїйші річи.

Між иньшим зацїкавила дуже Заборовского вістка, вичитана в Przegląd-ї, що сусїдні Новосїлки, село о милю від Залїся, купила якась вдова Маєранька, про котру він не чував. Бувши в гостях у сусїда, дізнав ся лише, що то ще жінка не стара — лїт около сорок, пристойна, — і що в неї тільки один син. Мала она бути вдовою по якімсь баронї, бо і кликали єї бароновою, але де она жила доси, сусїд не знав. Сю баронову згадував Заборовский кілька разів, мабуть з недостачі иньшого предмету до розмови. Говорило ся ще про всякі новинки, вичитані в ґазетах — і на тім сьвята минули. Скучні були!

Манї прийшло було на думку, порадити батькови, аби запросив родину Левіцких до себе, він се і зробив, хоть не з великою охотою, але Левіцкі не прийшли нїби для того, що їмосць була нездорова. Один Славко знав, що мати тому не хотїла прийти до дїдича в гостину, бо і сама і донька Наталка не мала відповідної сукнї...

Вже веселїйше було на руске Різдво в о. Левіцкого. Приїхала зі Львова Зоня, прийшли Горошиньскі — і в хатї було гамірно та весело. Семинаристка Зоня старшувала тепер між сестрами деякими досьвідами з великого міста, оповідала, що учить ся, і як їй веде ся.

Слухаючи єї, Славко замічав, що вже більше „сьвіта“ знає, як єї сестра Наталка, котра не докінчила навіть видїлової школи в Яворові. Панї Горошиньска не визначала ся також великою осьвітою; осьмилїтна сестричка Мариня що йно починала вчити ся читати. Розмови тих сестер і навіть родичів були плиткі, буденні; Славко не пригадував собі, щоб у них коли дома вела ся між родичами а доньками розмова о справах висших. В краю досить богато говорило ся і писало ся про еманципацию жіночу, про потребу ґімназиї для дївчат і було навіть жіноче віче в Стрию з цїлию еманципацийною, — але сей рух нїчим не зацїкавлював дочок о. Левіцкого, дївчат що правда пристойних і господарних, але осьвітою зовсїм не замітних.

І Славкови прийшло на думку, що чейже то єго обовязок заняти ся наукою бодай Наталки і Маринї. Він бере ся осьвічувати селян, а ту власні сестри неосьвічені. Взяв він по сьвятах сестру Наталку на розмову, пояснив їй, чого она не знає, і просив, щоб она читала ті книжки, які він їй буде приносити з бібліотеки дїдички або і зі своєї. Готов був навіть спровадити декотрі книжки нарочно.

Наталка згодила ся, але коли Славко попри романи радив їй читати і научні статї — от хоч би про таку цїкаву для неї справу

не о те ходить тепер. Палата чула нині обжаловане і оборону; тілько на такій підставі не можна ще жадного процесу рішати. Щоби видати суд, треба поступованя доводового. Нині твердженє стоїть проти твердженя: по одній стороні твердженє опозицийних послів з Галичини, по другій твердженє урядових справоздань. Всяка честь тим справозданям; але що стоїть в якімсь акті, те не є ще длятого нехибною правдою; а президент міністрів певно й сам не поважив би ся ручити за те, що відчитані ним сегодня справозданя з кождого огляду суть безпечні перед всякими замітами. Ґр. Баденї занадто довго остає в політичній управі, щоби не знав, як то робить ся неодно з тих справоздань. Остаточно робить ті справозданя той урядник, против котрого звернена жалоба за его урядованє і котрому найбільше на тім залежить, щоби своє поведенє виказати правильним і законним. Справозданє повітового комісаря є найвисшим закінченем бюрократичної мудрости; справозданє те йде до старости, від старости до намістника, від намістника до міністра, від міністра до парляменту, і тут має оно бути підставою послїдного рішаючого суду.

Длятого цілком оправдане є жаданє, щоби вкінци иньшу дорогу вибрано для справи галицких виборів. Закон о чинностях палати послів признає їй право вибирати комісиї, котрі мають право покликувати сьвідків і рішати. Отже реґулямін палати припускає виточенє парляментарного слїдства; а жалоби на галицкі вибори є таким клясичним випадком, котрий прямо взиває до установленя парляментарної комісиї слїдчої. Треба раз внести сьвітло в галицкі відносини і розяснити, як там стоять річи. Ґр. Баденї сам сказав, що він не гадає нічого таїти, а хоче тілько раз на все покласти конець жалобам на галицку управу. Отже коли таке є бажанє президента міністрів, то оно як раз буде в его інтересї, щоби переведено цілком безсторонне слїдство людьми неінтересованими і щоби цілком ясно розкрито галицкі вибори. Коли слїдство викаже правду того, що нині говорив ґр. Баденї, то будемо щиро тїшити ся регабілїтациєю доброї слави галицкої адміністрациї, котра таки є частию австрийскої управи; а жадному австрийцеви не може бути рівнодушною річею, коли відзивають ся жалоби на адміністрацию, котрі подабають на обвинуваченя господарки пашів. А коли жалоби окажуть ся оправданими, тоді міністер внутрішних справ буде знати свій обовязок. З мертим материялом актів, котрий прийде до леґітимацийної комісиї, далеко не зайде ся. З лави міністерияльної признано нині істнованє поважного і небезпечного руху в Галичині. І сей рух також заслугує на пильну увагу австрийского парляменту, бо Галичина — се край граничний, як каже ґр. Дідушицкий. Ми розуміємо той натяк, хоч не всюди глядаємо зараз за рублем. Що найменше треба би вияснити, чи не викликали того руху иньші внутрішні обставини та довели его до тих застрашаючих розмірів, о яких нині говорив так президент міністрів як і пристрастно зворушений бесїдник польского кола. Тому, що Галичина є граничним краєм, добро монархії вимагає, щоби австрийский парлямент цілком ясно пізнав характер того руху".

Так пише віденьска ґазета про перший день нарад.

Скорбні листи з житя України.

II.

Київ 25. березїля (6. цьвітня) 1897.

Не можна не признати фактом нестеменно певним, що молитовно-моральний рух студентів, помолити ся за душу загубленої дївчини, київське начальство взяло за факт революцийної ворохобні і хто умисне спонуканий інтересами недоброго еґоїзму, хто через свою простоту та низькоокість — розвели в щось „страшенно важне". Господь відає з якої речи і 20 дня сего місяця, сподїваючись якоїсь ворохобні, військо і поліция сновигали по місту і тим самим ширили неспокій між людьми. Нарештї хтось з начальства „запевнив ся" і запевнив і тих, що наче ті горобцї, жахають ся конопляного страхопуда, що в недїлю 23. буде на Подолї нова демонстрация студентів вкупі з робітниками. Помірковавши холодною головою коло такого „страхопуда", легко було впевнити ся, що *така* демонстрация дїло неможливе. Нехай буде, що в Київі робітників усякого стану набереть ся 20.000; але-ж з поміж них запевне не набереть ся і $^1/_{25}$ таких, щоб були зорґанїзовані і виступили *за ідею*. Щож би вони голоручні спроможні були вчинити?! Нехай, скажемо, й те правда, що велика більшість студентів — люде занадто молоді, перенятливі і під сьвіжим впливом благородного почутя образи і зневаги зневоленем і закиданем в тюрми їх товаришів, перенялись би вірою в солїдарність з ними маси робітників; але-ж між студентами є, певна річ — і люди такі, що глянулиб на такі заходи розсудливо і впевнилиб своїх загонистих товаришів, що демонстрация з неорґанїзованою массою темних робітників голоручних небезпечна вже з одного того погляду, що в темній масї можливо прокинути ся недобрим інстинктам і тодї вона, щоб задовольнити останні, може заходити ся бити жидів і нївечити їх добро. — Така легко можлива подїя обурилаб проти студентів не тільки усїх жидів, але й християн і привелаб на сам-кінець до жахливих добутків супротилежних інтересам студентів.

Одначе київське начальство не спинило ся коло такої простої думки і перш зо все звелїло, щоб в суботу 23. в майстерні залїзниці робітників не пускали з роботи о 6-ій годинї вечера, як се звичайно буває, а держали їх на роботї до години 9-ої, а в недїлю, щоб робота йшла так само, як і в будень. Такий же наказ зроблено і по всїх більших фабриках в Київі.

Війська два полки (полк запинерів і полк піхотинців) були зібрані в казарнях і в фортецї о 6-ій годинї ранку в недїлю, зазброєні рушницями і кожен жовнїр 15 набоями. Опріч того була на поготові і частина артилєриї, а козаки і якась частина піхотинців час від часу дефилювали по місту...

Тим часом начальственні глави зібрали ся на раду: що чинити далї з університетом? Найстарший старшина вимовив думку, щоб спинити науку в університетї і оголосити його замкненим. Більшість радних не пристала до такої думки, доводячи, що чудно вельми буде замикати університет, коли досї менш третини студентів брала участь в демонстрациях 18 і 19 дня; і з тієї третини закинено в тюрми чоловіка 200 чи що; так за що-ж карати усїх останнїх студентів, себ то не давати науки більш нїж 2000 студентів? — Стали на тому, що коли недїля мине спокійно, дак щоб в понедїлок викинути в університетї від імени ґенерал-ґубернатора осторогу і погрозу, а коли студенти спорудять демонстрацию, дак буде оголошено стан облоги.

Недїля минула цілком спокійно. Студенти ще в суботу, зібравшись на „сходку" прирадили жадної демонстрациї не чинити, а подати до

як еманципация жіноча — Наталка нїяким чином не могла себе перемогти. В романах шукала бодай змісту, цїкава більша на долю героїв, як на цїль і спосіб писаня автора; а в научних статях навіть не брала ся шукати чогось для себе. „Я вже за стара до того" — казала розгніваному братови.

Вже скорше слухала бесїди брата о таких справах, про котрі не мала охоти читати. І він сам уже при кождій нагодї старав ся сестру вчити живим словом. Ішло се гладше і з більшим успіхом. Наталка помалу-помалу щораз більше зацїкавлювала ся, хоч нераз нарікала на брата, що він зробив ся такий „скучний."

За те наука Маринї ішла зовсїм гладко.

— Ти вже зовсїм зійшов на домашного учителя — говорила мати до Славка, коли той поясняв Маринї тайну складаня букв до купи.

— А що маю робити?

— Карнавал настає; ти повинен виїхати кудись...

— Ви вже знову зі своїм?... Отже, Мариню: м-у читає ся *му* — так! — х-а — ха — добре! А разом?

— Муха.

— Добре, Мариню. Тепер дальше.

Панї Левіцка відходила мовчки від своїх дїтий.

І так щодня; рано учив Славко дїдичевого сина; пополудни сестру; вечером вертав ся до двора і читав сам. Маня виїхала до тїтки до Львова, отже не мав з ким і поговорити. В той час про село немов забув; зазнане розчарованє ще не втихомирило ся в него.

Але коли батько перед Йорданом ходив скроплювати сьвяченою водою хати селяньскі і потім Славкови оповідав, яку нужду застав у богато хатах, Славко зараз вирвав ся:

— Тату, треба би доконче щось для села зробити.

— Що-ж зробиш? Та бо ти все говориш, як дитина! Люди потребують гроший — ти даш їм гроші? Люди потребують землї — ти даш їм землю! На всю селяньску біду ти один не поможеш, а зробити щось дрібне та незначне, то радше нїчо. Заостриш у голодних апетит, а попоїсти добре їм не даш. І я і ти і всї ми безсильні супротив непорадности, глупоти і нужди. Адже ти вже пробував щось робити! І як тобі повело ся?

Отець Левіцкий був готов сказати синови цїлу проповідь, але той уже дальше не слухав. Вийшов з хати...

Тимчасом і Заборовский устроїв Славкови велику несподїванку. Він, звісно, не думав, що се буде для него несподїванка і хотїв собі як найлучше зробити. Але Славко дуже зчудував ся, коли раз в гостях у Заборовского застав двох Мазурів, порядно одїтих господарів, і дізнав ся, що они прийшли умовити ся з дїдичем що-до продажи частини ґрунту, яких сто морґів. Для поратованя своїх фінансів рішив ся був Заборовский продати частину свого ґрунту, надто віддаленого від села, Мазурам.

— Чому не нашим селянам? — питав ся відтак Левіцкий.

— Наші не мають гроший. А Мазури зараз платять. Я вже ту справу обдумав добре.

— Будуть в селї нарікати...

— А що то мене обходить?

— А коли-б мали гроші, то ви би їм продали?

— Н-ну, може би я й надумав ся; хоть, бачите, Мазури мають для Поляків ще специяльну місию.

— Польщити.

— А польщити! Якже ви думаєте: не вільно нам?

— Звісна річ: вільно; а що буде, коли они зрусчать ся? І так буває...

— Ну, то ваша користь.

— Все-ж таки, пане, варто би обдумати спосіб, щоб ті парцелї, призначені на

ґенерал-ґубернатора петицию, просячи визволити швидче з тюрем полоненних товаришів їх.

Понеділок, як і сегодні цілий день спокійно; лишень по ночам да ранками поліция і жандарі зрушають спокій ревізиями та арештами. Звістно, опріч начальства ніхто запевне не відає і не можна довідати ся, скілько людей за отсей тиждень закинено в тюрми. Коли няти віри тим звісткам, які подоходили до мене, дак досї увязнено і закинено в остроги не менш трох сотень студентів і сотні півтори не студентів. Між останніми увязнено, але, кажуть зовсїм незалежно від справи „панахидної,“ учителя з дївочої ґімназиї — Стешенка і учительку Шліпенбах. В справі демонстрациї увязнено чимало дївчат. Полоненних розмістили так: кілька десятків в казематї фортецї; 60 чоловіка в „Арештанськихъ ротахъ“, а останні в острозї. Досї нікому нї з батьків, нї з родичів увязнених недозволено бачити ся з вязнями; ледви дозволено (і то не всїм) поприсилати постелї, чаю да цукру. А треба сказати, що інчих, (як от на пр. студента Черняхівського; Вовка-Карачевського) побрали в неволю хорими.

Чи довго бранців тримати-муть в неволї? Сего вгадати не можна. Є чутка, що за тиждень почнуть визволяти. Дай Боже. А доки що батьки і родичі полоненних ходять повиті хмарою журби тай більш нїчого!.. В загалї не можна не помітити, що відносини публики до отсих жахливих подій, занадто пасивні, а інде з уст людей осьвіченних і нїби то інтелїґентних доводить ся чути проти студентів голоси — просто хижі! „Нагайками б їх драть!“ говорив один піп — катехит Коровицький. „Всѣхъ етихъ дѣвокъ розгами-бъ на площади высѣчь!“ говорила „інтелїґентна“ панночка з родини „высокоблагородної“. — „Въ салдаты ихъ всѣхъ“ (студентів), чув я від одного пана полковника... Правда — де в закутку нишком більшість людей висловлює „полное сочувствіе“ і до Вітрової, і взагалї до манїфестаций і до молодїжи, що спорудила манїфестациї, але-ж реально з того „сочувствія“ наче з цапа того — нї молока — нї вовни...

Журавель.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 10-го цьвітня 1897.

З „Рускої Бесїди“. Пригадуємо всїм членам товариства, що загальні збори тов. „Руска Бесїда“ відбудуть ся 11. лат. цьвітня с. р. о год. 2. пополудни в Народнім Домі. Наколи-б тодї збори задля недостачі потрібного числа присутних членів не могли відбути ся, відбудуть ся они того самого дня о год. 4. пополудни. Порядок дневний слїдуючий: 1) Перечитане і справджене протоколу з минувших загальних зборів. 2) Справоздане загальне уступаючого видїлу. 3) Справоздане касове. 4) Удїлене абсолюториї уступаючому видїлови. 5) Вибір нового головного видїлу. 6) Предложеня видїлу. 7) Вільні внесеня. — *Єр. Пігуляк, Н. Желехівский.*

Митрополит Чуперкович повернув з Відня, де брав удїл в засїданях палати панів. — Президент завідуючої ради буковиньских зелїзниць льокальних Емануїл Цїфер і радник Ґабленц прибули з Відня до Чернівцїв.

З почти. Місце почтового експедиента при новім урядї почтовім в Рус-Молдавицї надано експедиентови почтовому Г. Корабієвскому з Ватри-Молдавицї.

Знесене стемпля ґазетного вніс посол др. Рус і товариші яко нагле внесене дня 7. цьвітня. Після того внесеня мав би бути знесений стемпель а) для часописий і видавництв що виходять три рази на тиждень або рідше, як і для оповіщень від 1. липня 1897 б) для решти ґазет і видавництв від 1. сїчня 1898 р.

Плякати заповідають перше представлене артистів віденьского надворного театру на середу 14. цьвітня. Виставлять штуку Лєсінґа „Натан мудрець.“ Льожа коштує 15 зр., крісло 3 зр. і 2 зр. — як на Чернівцї то досить дорого.

Взірцеві саджавки і заведене для рибнику буковиньского гр. ор. релїґійного фонду в Кіцмани. Перед кількома днями впустили до саджавки число 6 перших коропів а іменно 25 штук старих і 553 штук дволїтних. До великодних сьвят впустять ще дальше 2450 штук дволїтних коропів лусковатих і 4000 однолїтних гладких коропів. Саджавки і заведене для рибнику буде гр. ор. фонд релїґійний вести в своїм власнім зарядї. Всїх саджавок є 22 і хотя они получені з собою, кожда для себе є віддїлена. Наконечні роботи будуть покінчені цїлковито через лїто.

З весїля у вязницю. Господар в Білих Ославах, надвірняньского повіта, Юрко Ванчуляк, запросив на весїле своєї дочки гостий з Чорних Ослав. Та ледви гостї зійшли ся, зачали бійку. Причиною була замітка одного з „білих,“ Вас. Щербюка, зроблена прихожому паробкови, Ів. Мельникови, по поводу зелїзної палицї, з якою той явив ся на весїлю. Зачеплений Мельник відповів на ту замітку зараз же ударом, а коли товариші Щербюка стали в єго обороні, Мельник добув ножа і скалїчив ним кілька осіб. Тогдї бійка межи „білими“ і „чорними“ почалась на добре. Нїхто вже не скупив ся ударами і нїхто не числив одержаних. Та найбільше мабуть дістало ся товаришеви Щербюка, Ів. Грицукови, бо той до двох днїв по весїлю помер. Против пятьох паробків з Чорних Ослав, обжалованих о злочин тяжкого ушкодженя тїла, відбула ся сими днями вже й розправа перед судом в Станїславові. Трибунал засудив Ів. Мельника на два роки, а Вас. Татарчука на вісїм місяцїв тяжкої вязницї. Трех обжалованих увільнено.

Злодїй послом. Посол Мітермаєр обжалував реставратора Шумаєра, у котрого був давнїйше на службі за кельнера, що Шумаєр назвав єго злодїєм. При розправі заявив Шумаєр, що Мітермаєр свого часу виймив єму зпід подушки 9 зр. і на доказ показав три листи Мітермаєра, де він признає ся до свого злодїйства. Судя не видав вироку а віддав сю справу карному судови, бо заходить підозрінє сповненого злодїйства. Товпа народа що очікувала перед судом кінця розправи привитала Мітермаєра окликами: „Бережіть кишенї!“

Слово „фіякер“ походить від св. Фіякріюса, що після леґенди жив пустинником коло місточка Мо у Франциї (ум. 670 р.), ведучи побожне житє і несучи ближним поміч і потїху. Від него одержали назву загально уживані нинї вози, заведені за часів короля Людвика XIII. В Парижи биля костела св. Фіякріюса стояла тогдї гостинниця, що замісць вивіски мала образ того святого і називала ся „Saint Fiacre.“ Перед тою гостинницею ставали перші публичні вози, які й названо пізнїйше фіякрами.

Нещасливі пригоди. В Кіцмани повісив ся тамошний мешканець Іван Якура з причини знеохоти до житя. — На гостинци коло Виженки найшли Юрия Клима з Виженки неживого на купі ріни. Лїкарске слїдство виказало, що він погиб нагло на удар серця. — Ляйзорови Бротфельдови згинуло 325 зр. в паперах, коли їхав зелїзницею з Чернівцїв до Глїбокої. Пошкодований не знає чи він згубив гроші, чи єму вкрали їх.

Огонь. Радовецкому господарю Іванови Ботезатови згоріла стодола, що стояла на вільнім поли віддалена три кільометри від Радівцїв. Причина огню не вислїджена; шкода виносить 278 зр.

Складка. На бурсу „Народного Дому“: Онисим Попович надуч. з Оршівцїв 1 зр.; Михаїл Коверчук з Садаґури 25 кр.; Черновецка руска громада 12 зр. 50 кр. за місяць цьвітень. Разом з попередними за 1897 рік **131** зр. **7** кр.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 10-го цьвітня 1897 року.

Віденъ. Рада державна радила над усїма трема наглими внесенями що до язикового розпорядженя для Чехів. Президент мінїстрів Баденї заявив, що означене урядової мови для державних урядів прислугує правительству, і так завсїгди дїяло ся від початку конституцийної ери. Правительство уважає полагоджене язикового питаня підставою для полагодженя ческого питаня. Правительство буде руководити ся, по мисли цїсарского власноручного письма, виключ-

---

продаж, дістали ся Залїським людям, а не чужим.

— Пане Левіцкий, не гнївайте ся, але ті ваші рускі селяни — то, вибачте, худоба.

— Лїпші Мазури, що вас різали 1846 року... То правда. То люд живий, має кров у жилах, а наш під опікою паньскою так розжив ся, що нї думкою нї рукою не рушить...

— Радикал ви, бачу, пане Левіцкий... Но-но, але я таки з Мазурами зроблю інтерес. Впрочім, як би хто з Залїся зараз при контрактї дав гроші, то я може би й єму ґрунт продав.

Тою невідрадною вістию подїлив ся Славко зараз з Манею, коли она вернула ся зі Львова і горячо поручив їй, аби батька інакше настроїла. Маня прирекла і додержала слова: нераз і в товарискій розмові закидала про залїських селян та боронила їх перед закидами батька.

Але сам Славко напитав собі тим тілько нового клопоту. Ішло о те, щоб роздобути що найменче десять тисяч зр. на початок. Звідки ті гроші роздобудуть залїські люди?

Довідавшись о тім, Головатий скликав раду з кількох господарів. Був притім і Славко. Всї нарікали, що землї мають тілько клаптики, всї мали величезну охоту купити сей ґрунт, але справи, звідки взяти гроші, не брали ся рішати і не придумували навіть способу. Славко мало знав ся на таких купнах; все-ж таки думав, що якби на енерґічних людий, то сю землю могли би задержати у своїх руках.

Поїхав до міста, розвідав ся в адвоката, як би сю землю можна купити, і скликав знов нараду господарів. Повторило ся знов те саме, що й за першим разом; охоту мали, але плян Славка, купувати ґрунт на спілку, здавав ся їм чимсь неосяжним, таким, що й вірити їм не хотїло ся. При тім майже признали ся самі, що при подїлї посварили би ся цїлком певно о парцелї, а чи всї спільники складали би відтак правильно гроші на рати в банку (бо треба задовжити ся) — за те нїхто не ручив.

Скінчила ся справа на нїчім.

— Але ми таки Мазурів у село не пустимо! — грозив один господар.

— І що-ж їм зробите?

— Не пустимо і вже! То ґрунт наш, залїський, хоч він і дїдичів.

(Дальше буде.)

но загальними інтересами держави. (Оплески правиці — протеста лївиці). Рада державна відкинула наглість внесень що до розпорядженя язикового 221 голосами против 153; засїданя відложені на час після сьвят.

Атени. Три тисячі інсурґентів перейшло Македоньску границю і натрафили на два турецкі відділи. Одну ватагу змушено до відвороту. Чути було живу перестрілку межи турецкими а грецкими сторожами. — Крайзіс обняв провід фльоти в заливі Арта. — Туреччина запротестувала у грецкім правительстві против окупациї Крети.

Канеа. 650 Росиян з одною батериєю висїло в Ретимнї на сушу.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарнї „Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях

має на складї отсї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛЇОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всї 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток для чемних дїточок.“

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодиноку книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини.“

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипльомом ц. к. мінїстерства торговлї.

Краєве товариство ткацке

„PRZĄDKA“

(ПРЯХА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публицї свого виробу чисто льняні звістні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковім і адамашковім;

також доставляє материялів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовленя просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеґраф і стация зелїзнича в місци).

Прібки і цїнники на жадане оплатно і відворотною почтою. (15—52)

Руским церквам і братствам церковним поручаю:

Сьвітло церковне в великім виборі від 1/4 фунта до 2 фунт. першої і другої якости, сьвітло столове і до павуків, віск чистий пчільний на сьвітло, сьвітло з білого воску ріжної величини і грубости. Кадила: мішане, королївске, ладан і смирна.

НА СЬВЯТА!

Мука, славні дріжджі віденьскі Мавтнера, овочі полудневі і коріня в найлучшім родї і як найдешевші.

Природні вина від 40 кр. до 5 зр. за фляшку, на міру природне столове по 48 кр. і 60 кр. за лїтру.

Поручаю мою ново-заложену руску торговлю ласкавій памяти і опіцї остаюсь

з глубоким поважанем

ІГНАТІЙ ВЛАСЮК,

Чернівцї ул. Паньска ч. 35.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цїлий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,

машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелїзничій (Banhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою **Ріхтера Liniment з котвицею** і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

Не залишіть прочитати!

Заснована в р. 1885-ім.

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівцї, ул. паньска ч. 16.

Виготовляє убраня мужескі після найновійшого крою за цїну як найдешевшу.

Замовленя з провінциї виконує як найдокладнїйше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Лїтні плащі (іберцінери) від 14 зр. в гору.

Цїлий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

РУСИНКА

молоденька, 24 лїтна, вдова по адвокатї, богата, гарна, музикальна і образована готова вийти за-муж за русина молодого, гарного мущину на становиску, — єсли би єї подобав ся. — В тім разї жертвує на „Народний Дім“ 1000 зр. в день вінчаня. Тілько на листи з фотоґрафією до 1-го н. ст. мая с. р. буде відповідати. Адреса: „Незнакома“ в Вижницї над Черемошом, poste restante.

В Чернівцях виходить уже тринайцятий рік руска ґазета

„БУКОВИНА“.

Від 1. сїчня 1896. року появляє ся она що дня кромі недїль і сьвят. Поміщає статї про справи буковиньскої Руси, але познакомлює читателїв також із справами Русинів в иньших землях руских. Дбає о добірні і цїкаві фейлетони і взагалї о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цїкава і для галицких Русинів, сьвідчить значне число передплатників єї в Галичинї. Передплата лише 10 злр. Адреса редакциї і адмінїстрациї *„Буковини“:* Чернівцї улиця Петровича число 2.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.